

SPRAWOZDANIE

KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU

o poselskich projektach uchwał:

- w sprawie upamiętnienia ofiar Obławy Augustowskiej w jej 80. rocznicę (druk nr 1083),**
- w sprawie upamiętnienia Ofiar Obławy Augustowskiej w 80. rocznicę zbrodni (druk nr 1392)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu – skierował w dniu 5 marca 2025 r. projekt uchwały z druku nr 1083 oraz w dniu 24 czerwca 2025 r. projekt uchwały z druku nr 1392 do Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu do pierwszego czytania.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tych projektów uchwał na posiedzeniu w dniu 8 lipca 2025 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m podjąć raczy załączony projekt uchwały.

Warszawa, dnia 8 lipca 2025 r.

Sprawozdawca

(-) Krystian Łuczak

Przewodniczący Komisji

(-) Piotr Adamowicz

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ... 2025 r.

w sprawie upamiętnienia Ofiar Obławy Augustowskiej w 80. rocznicę zbrodni

W 2025 roku przypada 80. rocznica największej w powojennej historii Polski komunistycznej zbrodni wymierzonej w żołnierzy poakowskiego podziemia niepodległościowego, którzy nie pogodzili się z nową sowiecką okupacją oraz członków ich rodzin, zamordowanych z rozkazu Stalina na terenie północno-wschodniej Polski. Ta wielka akcja pacyfikacyjna, nazywana dzisiaj Obławą Augustowską, miała na celu złamanie oporu przeciwko podporządkowaniu Polski Związkowi Sowieckiemu i narzuconej siłą komunistycznej władzy. W czasie tej zbrodniczej operacji, przeprowadzonej między 12 a 25 lipca 1945 roku przez NKWD, SMIERSZ i Armię Czerwoną wspieranych przez polskie oddziały UB, MO oraz I Pułk Praski Ludowego Wojska Polskiego aresztowano ponad 7 tys. osób. Obława Augustowska została przeprowadzona już po zakończeniu działań wojennych w Europie. Wielu spośród zatrzymanych nigdy nie powróciło do swoich domów, a wszelki ślad po nich zaginął. Dokładna liczba pomordowanych ani miejsce spoczynku ich doczesnych szczątków nie są do dzisiaj znane.

W okresie PRL Obława Augustowska i jej ofiary skazane były na zapomnienie. Wiedza o tej zbrodni była przechowywana głównie przez naocznych świadków i rodziny ofiar. Obawiano się represji ze strony władz PRL podporządkowanych Związkowi Sowieckiemu.

Działającemu w latach 80-tych XX wieku Obywatelskiemu Komitetowi Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 roku udało się ustalić listę około 600 nazwisk osób zamordowanych w Obławie Augustowskiej. Dzięki wysiłkom rodzin zrzeszonych w Związku Pamięci Ofiar Obławy Augustowskiej oraz badaniom rosyjskiego Stowarzyszenia Memoriał na czele z prof. Nikitą Pietrowem obecnie wiemy, że liczba zamordowanych – mieszkańców powiatów augustowskiego, suwalskiego, sokólskiego i sejneńskiego oraz terenów pozostających obecnie poza wschodnią granicą Polski – mogła przekroczyć nawet 2 tys. osób. Badania w sprawie okoliczności i przebiegu Obławy Augustowskiej prowadzi od czasu jego powołania Instytut Pamięci Narodowej.

Aby w pełni poznać skalę zbrodni potrzebny jest dostęp do rosyjskich i białoruskich archiwów, co w obecnej sytuacji geopolitycznej jest niezwykle trudne, jeśli nie niemożliwe. Być może dopiero przyszłe pokolenia Polaków poznają wszystkie szczegóły tej tragedii.

W ostatnich latach podjęto działania mające na celu godne upamiętnienie Ofiar Obławy Augustowskiej. Jednym z nich jest zakupienie przez Skarb Państwa tzw. Domu Turka w Augustowie – miejsca kaźni, gdzie znajdowała się siedziba NKWD i UB, z przeznaczeniem na muzeum Obławy Augustowskiej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 80. rocznicę zbrodni oddaje hołd Ofiarom Obławy Augustowskiej, niezłomnym żołnierzom drugiej konspiracji, którzy po zakończeniu II wojny światowej podjęli heroiczną walkę o prawdziwą niepodległość Polski oraz ich rodzinom, które przez tyle lat czekają na pełną prawdę i godną pamięć o Obławie Augustowskiej, a także na odnalezienie dołów śmierci, w których spoczywają ich najbliżsi.